

zaporizhzhya-zhyttya-media-pryfrontovogo-mista/ (Дата звернення: 20.04.2026).

Науковий керівник: Тонкіх І. Ю., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри журналістики Національного університету «Запорізька політехніка».

Валерія Іванова

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

ЕТИКА ІНТЕРВ'Ю ВОЄННОГО ПОДКАСТИНГУ: ВИКЛИКИ ТА СТАНДАРТИ

Розкрито аналіз етичних викликів та стандартів інтерв'ю воєнного подкастингу, зокрема питання добровільної участі, безпеки респондентів та уникнення стереотипізації. Підкреслюється значення психологічної чутливості журналіста, достовірності інформації та балансу між емоційністю й змістовністю, що визначають якість і суспільну цінність медіапродукту.

Ключові слова: інтерв'ю, подкаст, журналіст, війна, принцип, цивільні, військовослужбовці, психологічний стан.

В умовах війни багато людей живуть у постійній напрузі. Військові перебувають у зоні бойових дій або щойно повернулися звідти, цивільні можуть мати досвід окупації, обстрілів, втрати житла або близьких. І навіть якщо зовні людина виглядає спокійною, це не означає, що їй легко згадувати і проговорювати пережите. Саме тому перше, що має враховувати журналіст – це психологічний стан співрозмовника. Не можна ставитися до інтерв'ю як до формальності, де головне – отримати потрібні відповіді [2, с.36].

Участь в інтерв'ю має ґрунтуватися на принципі добровільності, людина повинна самостійно надати згоду на розмову та усвідомлювати її мету. Журналіст зобов'язаний чітко окреслити формат подкасту, його тематичну спрямованість, умови публікації та потенційну аудиторію, адже саме це формує основу довіри. Якщо людина не має повного розуміння щодо подальшого використання його історії, така ситуація вже становить порушення етичних норм, особливо у випадках, коли йдеться про військовослужбовців чи осіб, що перебувають у зоні ризику.

Не менш значущим є право респондента відмовитися від участі — як на початковому етапі, так і безпосередньо під час інтерв'ю. У процесі розмови можуть виникати травматичні спогади, і якщо людина усвідомлює, що не готова їх озвучувати, журналіст не має права наполягати чи переконувати. Навпаки, професійним рішенням буде припинення обговорення, зміна теми або навіть завершення інтерв'ю. Така практика свідчить не про слабкість журналіста, а про його високий рівень професійної культури.

Окремої уваги потребує питання безпеки, яке в умовах війни набуває особливої актуальності. Надмірна деталізація може спричинити небезпечні наслідки, як для цивільних, так і для військовослужбовців, тому журналіст має оцінювати ризики та, за потреби, застосовувати засоби захисту: зміну імені, приховування місця подій чи модифікацію голосу.

Журналіст повинен передавати інформацію так, як вона була сказана, без перекручень. У подкастах це трохи простіше, бо формат передбачає живу розмову, але монтаж все одно може змінити сприйняття. Наприклад, якщо вирізати частину відповіді, вона може звучати зовсім інакше. Тому важливо зберігати цілісність думки і не маніпулювати словами співрозмовника [1, с.177].

У подкасті голос відіграє дуже велику роль. Слухач чує не тільки слова, а й інтонацію, емоції. Якщо журналіст говорить занадто сухо або, навпаки, занадто емоційно, це може вплинути на атмосферу розмови. Дуже важливо знайти баланс, бути уважним і співчутливим, але при цьому не переходити в надмірну емоційність, яка може виглядати нещиро.

Повага до особистих меж — ще один ключовий аспект. Не вся інформація має бути озвучена публічно.

Ще одна складність — це баланс між емоціями і змістом. Подкасти про війну часто викликають сильні переживання. Але журналіст не повинен спеціально підсилювати ці емоції. Його завдання — показати реальність, а не створити драму.

Надмірний акцент на трагічних моментах може виглядати як спроба «зачепити» слухача, і це вже питання етики. Водночас не можна і повністю уникати складних тем. Війна — це не тільки про героїзм, а й про втрати, страх, біль. Але говорити про це потрібно обережно, без тиску і без зайвої деталізації. І головне — з повагою до людини, яка про це розповідає.

Не можна зводити людей до простих ролей типу «герой» або «жертва». Кожна історія набагато складніша. І саме подкасти дають можливість це показати, бо формат дозволяє говорити довше і глибше. Також важливо пам'ятати, що журналіст не є психологом, але він працює з людьми, які можуть мати травматичний досвід. Тому потрібно хоча б базово розуміти, як поводитися в таких ситуаціях: не тиснути, не оцінювати, не перебивати, не змушувати згадувати те, що боляче.

Фундаментальним етичним принципом залишається достовірність інформації, адже саме вона визначає легітимність та суспільну цінність журналістського матеріалу.

Таким чином, етика інтерв'ю під час війни ґрунтується на поєднанні професійних норм і людської чуйності. Універсальних правил для всіх ситуацій не існує, проте головне – не завдати шкоди. Журналіст має залишатися уважним, чесним і відповідальним. Це особливо важливо у форматі подкасту, де голос і емоції звучать максимально відкрито, а будь-яка фальш чи помилка стає очевидною. Саме тому дотримання етичних принципів є ключем до створення якісного й справді значущого матеріалу.

Список використаних джерел

1. Rudyk M. Українська тематика в польських медіа у час російсько-української війни // *Studia Ukrainica Posnaniensia*. 2024. Vol. 12, № 2. P. 173–188. URL: <https://pressto.amu.edu.pl/index.php/sup/article/download/45826/37810> (дата звернення 20.03.2026)
2. Аветісян І. Е. Медіа в епоху цифрової трансформації: розвиток комунікації регіонального телеканалу через соціальні мережі (на прикладі ТРК «МАРТ»). 2025. URL: <https://krs.chmnu.edu.ua/jspui/handle/123456789/4550> (дата звернення 20.03.2026)

Науковий керівник: Завальнюк І.Я., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Вероніка Манзюк

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЛОКАЛЬНИХ МЕДІА В ЕПОХУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ (НА ПРИКЛАДІ ГАЗЕТИ «ПІЩАНСЬКІ ВІСТІ»)

Досліджено процеси занепаду та припинення діяльності локальних друкованих медіа під впливом стрімкої цифровізації та викликів воєнного стану. На прикладі газети «Піщанські вісті» проаналізовано причини втрати конкурентоспроможності видання, зміну моделей медіаспоживання та соціальні наслідки зникнення регіонального інформаційного джерела для місцевої громади.